

22 november 2015 – Gedachteniszondag

Lezingen: Openbaring 7 : 9 -17 en Marcus 13 : 24 – 32

Op deze morgen, eind november is het de laatste zondag van ons kerkelijk jaar. Vanaf volgende week breekt de Adventsperiode aan en richten we ons op de komst van het Licht in de wereld, op het Kerstfeest, het Christus-feest. En nu het jaar tot voleinding is gekomen, kan het haast niet anders of we kijken terug. Terug naar het afgelopen jaar, terug naar alles wat daarin gebeurde. En onvermijdelijk, we willen en kunnen niet anders, denken we dan juist op deze laatste zondag aan allen die we dit jaar verloren aan de dood.

Het is haast alsof we een balans opmaken. En de trieste uitkomst lijkt dan die lijst met namen te zijn. Namen met gezichten, handen die we vasthielden, woorden die we nog steeds horen. Ieder met een eigen verhaal, met een eigen geschiedenis.

En het zijn niet alleen hùn namen, het zijn ook anderen die hier vandaag niet bij name genoemd worden, maar die wij in ons hart meedragen.

Hopelijk zijn er ook veel mooie herinneringen en kan dankbaarheid overheersen. En we hoeven dit gedenken niet alléén te doen; juist nu zoeken we –met elkaar- ook Gods aanwezigheid hierin.

In het vertrouwen dat al die namen toch in Gods eigen handpalm geschreven staan. Daarom hebben we de naamkaarsen aangestoken met het Licht van de

Paaskaars.

Een licht dat voor alles symbool staat voor Gods liefde, door de dood heen en dat hier zondag aan zondag brandt om ons daar aan te herinneren.

En dan op deze zondag die angstaanjagende beelden uit Jezus' rede over de laatste dingen. De zon zal verduisterd worden, de maan geen licht meer geven.

Alle volken zullen de Mensenzoon zien komen op de wolken van de hemel. En misschien doen die beelden u ook wel denken aan wat we in de laatste week aan afschuwelijke beelden hebben gezien.

Vooraf in het gedeelte dat aan onze lezing voorafgaat staat ook veel gruwelijks. Oorlogen en geruchten van oorlogen. Koninkrijk zal opstaan tegen koninkrijk. Er zullen hongersnoden zijn, en de aarde zal beven. Dan zal het einde nabij zijn. Veel mensen herkennen in die tekenen juist onze eigen tijd. Zoveel geweld, zoveel bedreiging, zoveel mensen op de vlucht.

En de aarde beeft, steeds weer. In sommige landen letterlijk, in ons eigen leven soms figuurlijk.

Het zijn krachtige beelden in die rede over de laatste dingen. En het zijn ook herkenbare beelden.

Oorlogen zijn er altijd geweest en zullen er altijd zijn.

Aardbevingen zijn er in niet alleen in onze dagen.

En koninkrijk dat opstaat tegen koninkrijk, het is helaas van alle tijden.

Deze woorden zijn, denk ik, niet los te zien zijn van de mensen tot wie ze gesproken zijn, voor wie de evangelist ze opschreef.

Want de lezers voor wie Marcus schrijft, zijn christenen van de tweede en derde generatie. En zij ervaren de verdrukkingen waarover Jezus spreekt dagelijks aan den lijve.

Ze werden geminacht en gehaat. Ze werden vervolgd en terechtgesteld op de pleinen van dorpen en steden.

Het was donker om hen heen. Alsof de zon verduisterd was, en de maan geen licht meer gaf. Juist zij zullen, in hun zorg en angst, houvast en troost hebben gevonden in de woorden van Jezus.

En juist zij ook zullen zich getroost hebben geweten door de belofte.

Want laten we niet vergeten om daarop het volle licht te laten vallen:

al die donkere beelden die voor mensen van alle tijden zo herkenbaar zijn, ze lopen uit op de belofte van de vijgenboom.

Als de takken uitlopen en in blad schieten, weet dan dat de zomer in aantocht is. Die eerste volgelingen van Jezus moet dat als muziek in de oren hebben geklonken.

Er komt een einde aan de verdrukkingen waaraan we worden blootgesteld. Ooit zullen dood en verdriet niet meer. De belofte van de vijgenboom is de belofte dat het donker zal wijken en het weer zomer zal worden. Juist daarin kunnen de woorden van Jezus ons vanmorgen ook aanspreken. Want de ervaring dat het leven donker kan zijn, is al even universeel als de beelden die worden gebruikt.

Als dat wat je het allerliefst is door je vingers dreigt heen te glippen. Uit alle macht probeer je vast te houden, maar het lijkt wel zand. Hoe harder je knijpt, hoe meer je verliest. Dan is het donker. Of als je niet meer weet hoe het verder moet. Met je werk of met je man of je vrouw. Met je kind misschien wel. Als je plotseling wordt geconfronteerd met grote vragen. Of als het leven je beschadigd heeft en de herinnering maar niet wil verdwijnen. Dan kan het donker zijn.

Juist vandaag – op deze laatste zondag van het kerkelijk jaar – denken wij ook aan hen die we verloren hebben. Als je die ene bent kwijtgeraakt en het leven nooit meer zal worden wat het was.

Dan is het net of de zon geen licht meer geeft, en de maan niet meer schijnt. Juist in de donkere hoeken van het leven klinken vandaag de woorden van Jezus. Ze kennen ons in onze angst, onze vragen, ons verdriet. En misschien wel net zo belangrijk: ze geven er woorden aan.

Oorlog in ons eigen leven, de aarde die beeft onder onze voeten. Maar ze beloven ook een nieuw begin.

Als de takken uitlopen en in blad schieten, weet dan dat de zomer in aantocht is. Niets menselijks is ons vreemd. Zoals eens die eerste christenen, zo zoeken ook wij houvast.

Als we de tekenen van de tijd om ons heen zien. Als zich boven ons eigen leven zwarte wolken samenpakken. Dan zoeken we houvast en dat wordt ons vandaag aangereikt.

Niet in de zin van een duidelijk plan voor het einde. Niet

in die zin dat wij de beelden van de rede naast de werkelijkheid kunnen leggen en dan kunnen zeggen: zie maar, het is bijna zo ver.

De bijbel is geen fotoboek van de toekomst. Van die dingen weet alleen God. Toch bieden Jezus' woorden wel houvast.

Ze bieden het houvast van die ene mens die komt in Gods naam. Die mensen kent in wat zij met zich meedragen. En die hun belooft, dat zij daarin niet alleen zullen worden gelaten.

Die mensen bij elk woord dat Hij spreekt, in elk teken dat Hij doet, belooft dat God niet loslaat het werk dat zijn hand begon.

En misschien komt het daar vandaag dan ook op neer. Verdrietig als we zijn om wie we verloren of gelukkig om wat ons ten deel valt.

Zo is er het verlangen dat zoveel mensen met elkaar delen: een verlangen naar een oorsprong, doel en zin, een verlangen naar iets, Iemand, ergens achter alle chaos verborgen.

Misschien vinden we daarvan wel een glimp in die tekst uit Openbaring. Een heel andere sfeer proeven we daar. Een visioen van vrede en licht, voorbij is alle chaos, wanhoop en pijn.

Ik zag een onafzienbare menigte, die niet te tellen was, uit alle landen en volken, van elke stam en taal.

Wat doet het goed deze woorden te horen, op een moment dat zoveel mensen tegenover elkaar staan, dat tegenstellingen zo onoverbrugbaar lijken te zijn.

Uit alle volken en talen, zonder uitzondering. Ze stonden voor de troon en het lam.

Het lam is een beeld voor verzoening, verzoening van alles wat mensen verdeelt, van alle haat die leeft als een splijtzwam in de harten van mensen.

En het lam is ook het beeld dat verwijst naar het lijden.

De gestalte die de mensen opwacht aan de andere kant van de chaos, waanzin en wanhoop

Het is beeld voor iemand die alle pijn van de wereld ziet en kent en in zichzelf heeft opgenomen.

En Hij zal hen hoeden en naar de waterbronnen van het leven brengen en God zal alle tranen uit hun ogen wissen.

Wissen: voorgoed weg. Tranen zullen er niet meer zijn.

Niemand kan over de grens van de dood heen kijken. Ook Johannes, die dit visioen heeft opgetekend, is nooit aan de andere kant geweest.

Geen mens heeft ooit God gezien. En toch is er dat geheim, dat zonder woorden in ons leeft.

Toch is er dat onuitsprekelijke verlangen naar Iemand die ons ziet zoals wij zijn, dieper dan wij onszelf ooit kennen, die ons opvangt, die ons thuis haalt, die weet heeft van onze tranen en ze zelf uit onze ogen zal wissen.

Toch is er dat vreemde weten, als iemand gestorven is, en we naar diegene kijken, hoe stil die daar ligt, volkomen tot rust gekomen,

dat die wordt opgevangen, thuisgehaald, daar waar alle tranen worden gewist. Een vrede die alle verstand te boven gaat.

En het is ook niet iets dat je alle dagen zo zult voelen.

Want naast die momenten van rust, zijn er ook die momenten van wanhoop, van onrust: dat het helemaal niet goed is, dat je niet wilt, niet kunt leven met dat gemis.

Nog steeds moet je door die chaos heen en soms lijkt het wel of dat de enige harde werkelijkheid is.

Dat er dan op de bodem van de wanhoop toch ergens die ervaring zal zijn, dat dit niet de laatste werkelijkheid is, dat deze dingen niet het einde zijn, maar dat we op een of andere manier verbonden zijn met God die ons vasthoudt en dat we verbonden zijn met zijn werkelijkheid.

God staat aan het begin en Hij komt aan het einde.

Van onze wereld,
van het leven van de mensen die we met name hebben genoemd, van ons eigen leven.

Dat we dat zo zullen ervaren.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger